

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**“O‘ZBEK XALQ MUSIQA SAN‘ATI VA
IJODIYOTINING TARIXIY ILDIZLARI,
ZAMONAVIY TARAQQIYOT
TENDENSIYALARI”**

mavzusidagi respublika ilmiy-nazariy anjuman materiallari

2023-yil 23-sentabr

Бухоро – 2023

Абдуллаев Сухроб Сайфуллаевич. ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ РИСУНКУ СТУДЕНТОВ ПЕРВОГО КУРСА НАПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ «ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО И ИНЖЕНЕРНАЯ ГРАФИКА».....	172
Azimova Muhayyo Barotovna. BUXORO ANANAVIY ZARGARLIK SAN'ATI. ALISHER XAYDAROV UDI.....	174
G.R. Ostonova. Tasviriy san'atda qobiliyat va ijod psixologiyasi.....	176
Bakayev Shodijon Shokirovich. BUXORO ME'MORCHILIK MAKTABINING XVI ASRDAGI TADRIJI VA O'ZIGA XOSLIGI.....	178
Avliyakulova Nafisa Muzafarovna. BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI INNOVATSION FAOLIYATGA TAYYORLASH KONSEPSIYASINI YARATISHDA O'QITUVCHI SHAXSINI SHAKLLANTIRISH.....	181
Jumayev Qoryog 'di Jo'rayevich. P.P. Benkov o 'zbek rangtasvirining asoschisi.....	183
Едгоров Н.Ж. Бухоронинг маданий тарихий меросини асрашдаги муаммолар ва ечимлар.....	185

PROFESSOR BAXROM XUDOYNAZAROVICH MADRIMOV XOTISASIGA BAG'ISHLANGAN MAQOLALAR.....

Иноятон С.И. Хоразму Бухорони яккадам келган забардас санъатшунос олим.....	187
С.Қ.Қаҳҳоров. Кўхна Хиванинг севишли фарзанди эди.....	188
Дурдимурод Дурдиев. Меҳнаткан олим, моҳир педагог, самимий инсон эди.....	189
С.Ф. Абдуллаев. Волшебная сила музыки.....	189
Тўхтасин Ибодович Ражабов. Устозлик буюк маком.....	192
Баротон Ш.Р. Саодатли санъаткор ва иктидорли олим эди.....	193
Б. Мустафоев. Самимий дўст, бағри кенг устоз ва фидойи раҳбар эди.....	194
А.М.Кадиров. Хоразмнинг илм-маърифатли фарзанди эди.....	195
Мухторов Э.М. Хоразм мусика санъатини Бухорога олиб келган олим.....	197
Алимов Санжар Самадович. Мардлик, садоқат феъланда бор.....	198
Аскар Хидиров. Икки юрт фарзанди.....	199
Said Volta-Zoda Saidiy. Hamkasblar do'sti, shogirdlarning muhtaram ustozlari edi!.....	199
Давлатназар Юсупов. Шогирдлар камоли - устоз қувончи.....	200
Рахимов Б. Садоқатли дўст инсон ҳаётининг мустаҳкам таянчи.....	201
Мухамедов Тўлқонжон Джураевич. Санъатни илмга боғлаган олим.....	202
Ш.У.Норова. Ko'hna Xorazmdan yangragan sado.....	204
Қодирова Машхура. Санъат фидойиси эди.....	205
А.А.Хайдаров. Sermahsul musiqashunos olim.....	205
Umarova Ma'rifat Yoshiyevna. Sharafli maqsadlarga umr baxshida qilgan ustozlar hamisha xotiramizda yashaydi.....	206

Dolon - usti berk yolak.

Koshin - sirtiga sir berib ishlangan maxsus pardoz gishtchalari.

Koshinburush - koshin bo'laklaridan yigib ishlanadigan naqshbandlik (mozaika).

Tim -yopiq savdo inshooti (passaj).

Toq - arka, ba'zan sferakonik gumbaz.

Asosiy adabiyotlar:

1. Mirzayev Sh.R., Vaxitov M.M. Me'morchilik II–qism. Fuqarolik binolari.Darslik. Toshkent, 2010 y. –256 b.
- 2.VaxitovM.M._Mirzayev.Sh.R.,Me'morchilik_I_qism_Me'morchilik_tarixi."Tafakkur" Toshkent, 2010 y.
3. Zohidov P.Sh.. Me'mor olami. Me'moriy lug'at. Toshkent, 1996 y.
4. Zohidov P.Sh.. Me'mor san'ati. Toshkent, 1978 y.
5. Axmedov M. O'rta Osiyo me'morchiligi tarixi. O'quv qo'llanma. Toshkent, "O'zbekiston".1995 y.

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI INNOVATSION FAOLIYATGA TAYYORLASH KONSEPSIYASINI YARATISHDA O'QITUVCHI SHAXSINI SHAKLLANTIRISH

Avliyakulova Nafisa Muzafarovna

Buxdu San'atshunoslik fakulteti

Tasviriy va amaliy san'at kafedrasida kata o'qituvchisi

Tel: +998973031400

El pochta: n.m.avliyakulovanafisa@buxdu.uz

Kalit so'zlar: konsepsiyasi, refleksiv-faoliyatli, tizimli, innovatsion tayyorgarligi, kasbiy kompetentlik.

O'zbekistonda olib borilayotgan tub islohotlar sharoitida davlat qurilishi va huquqiy siyosatning mazmun-mohiyatini aniqlashtirish, uning maqsad hamda vazifalarini islohotlarning bugungi taraqqiyoti asosida shakllantirib borish zarur.

Bo'lajak o'qituvchilarni innovatsion faoliyatga tayyorlash konsepsiyasini yaratishda o'qituvchi shaxsini shakllantirishning bir butun jarayonini loyihalashni va faoliyat olib berishini ta'minlovchi tizimli, refleksiv-faoliyatli, individual-ijodiy yondashuvlar asos qilib olinadi.

Refleksiv-faoliyatli yondashuvni amalga oshirish esa o'qituvchining o'z faoliyatiga nisbatan, faoliyati sifatida o'quvchi shaxsini rivojlantirish borasidagi samaradorligini tanqidiy tahlil etish, mulohaza qilish va uni baholash maqsadida o'ziga nisbatan ham faol tadqiqiy mavqega kirishish qobiliyatini rivojlantirishni nazarda tutadi.

Individual-ijodiy yondashuv o'qituvchida ijodiy individuallikni aniqlash va shakllantirish, unda innovatsion ongni rivojlantirishni takrorlanmas faoliyat texnologiyasini ta'minlovchi shaxsiy darajaga olib chiqadi.

Ushbu faoliyat mustaqil fikrlashni, o'quv faoliyatini tahlil qilishni, istiqbolda kasbiy mahorat va kompyuter savodxonligini o'ttirish bo'yicha rejalarini aniq belgilashiga erishishni ularning ichki ehtiyojiga aylantirish talab etiladi.

Bo'lg'usi o'qituvchining innovatsion tayyorgarligi uzluksiz ta'lim sharoitida pedagogik innovatsionning to'liq mazmun-mohiyatini egallash bo'yicha uning nazariy, amaliy va psixologik-fiziologik saviyasidir. Bunday tayyorlik pedagogik tizim natijasi sifatida nazariya va amaliyotning bir butunligini ta'minlash, o'quv ishlariga vijdonan munosabatda bo'lishni tarbiyalash hamda ijodiy faollikni rivojlantirish asosida o'quvchilarda ma'lum fanlar, umumkasbiy faoliyat ko'rinishlari bo'yicha bir butun bilimlar va malakalarni shakllantirishga ko'mak berishi kerak.

Bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetentligini shakllantirish pedagoglarni tayyorlashdagi murakkab muammolar qatorida o'ziga xos o'rin tutadi. Ayniqsa ta'limni modernizatsiyalash bilan bog'liq islohotlarning joriy bosqichida kasbiy pedagogik faoliyatga

moslashish muammosi yanada yanqay namoyon bo'lmogda Bo'lajak o'qituvchilarni amaliy, psixologik, metodik, tadqiqotchilik turlari bilan bir qatorda o'qituvchining kasbiy kompetentligini shakllantirish bilan boyib bormogda. Pedagogning bilish faoliyati ko'p jihatdan o'rganilayotgan narsalarning murakkabligi, dinamikasi, nostandartligi, ijtimoiy hodisalarni ajratib turadigan chegaralarning ta'siri, ularni izlash, noaniqlik bilan belgilanadi, bu esa kuzatuvchanlik, subbatdoshning ichki dunyosini modellashtirish malakasini nazarda tutadi. Mazkur holda o'z-o'zini tartibga solish xususiyatlari o'z bilim va malakalarini doimo takomillashtirish zarurati, boshqa odamlarga qaratilgan o'z hatti-harakatini qathiy muvofiqlashtirish uquvi bilan tavsiflanadi.

Bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetentligi, irodaviy sifatlar, intellektual salohiyat, hissiy sifatlar, amaliy ko'nikmalar, o'z-o'zini boshqara olish layoqatlarining o'zaro bog'liqligi va shaxsning ijtimoiy-madaniy faollik darajasini aks ettiruvchi individual sifatlar asosida shakllantiriladi. Mintaqamizning ijtimoiy-pedagogik sharoitiga moslashgan pedagogik texnologiyalarni yaratish va ularni ta'lim-tarbiya amaliyotida qo'llashga intilmoqdalar. O'quv-tarbiya ishlari jarayonida talaba yoshlarni ijodiy fikrlashga, o'zgaruvchan vaziyatlarga o'rgatish, erkin raqobat asosida faoliyatni tashkil etish hamda talabalarni axborot texnologiyalari, elektron darsliklar, versiyalar va multimedialardan amaliy mashg'ulotlarda foydalanishi muhimdir.

Xulosa qilib aytganda, pedagogni innovatsion faoliyatini yo'lga qo'yish obyektiv voqelikni qabul qilishdagi qarashlarini aniqlab beradi. Pedagogni innovatsion faoliyatga tayyorlash muammosi ma'lum maqsadlarga bo'ysunuvchi bir necha o'zaro aloqador va funksional komponentlarni o'z ichiga olgan tizim sifatida ifodalanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. N.N. Azizxo'jaeva. Pedagogik texnologiya va Pedagogik mahorat. – T.: 2003 yil.
2. Sh.Sharipov, N.Muslimov, M.Ismoilova: "Kasbiy ta'lim pedagogikasi". Metodik qo'llanma. – T. 2005 yil
3. S.T.Turg'unov va boshqalar: "O'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda ta'lim muassasasi rahbarlarining funksional vazifalari". T. 2011 yil
4. N.M. Avliyakulova, Tafakkur ziyosi. "Bo'lajak o'qituvchilarni tasviriy-ijodiy faoliyatga tayyorlash texnologiyalarini takomillashtirish yo'llari". Ilmiy-amaliy jurnal. Jizzax-2021/2 son.

P.P. BENKOV O 'ZBEK RANGTASVIRINING ASOSCHISI.

Jumayev Qoryog 'di Jo'rayevich

Buxoro davlat universiteti

dotsent

+998973042232

q.j.jumayev@buxdu.uz

Pavel Petrovich Benkov (1879-1949) O 'zbekistonda xizmat ko 'rsatgan san'at arbobi. U 1901 yilda Qozon badiiy maktabini tugatgan.1901-1909 yillar mobaynida P.E.Kardovskiy va I.E.Pepin rahbarligida Peterburg Badiiy Akademiyasida shug'ullangan. 1909 yilda Parijning Jyulen Akademiyasida tahsil oldi. Avval Qozonda, so 'ngra Samarqandda pedagoglik faoliyatini olib bordi.

XX asrning boshida Turkistonda badiiy rassomchilik maktabi hali shakllanmagan bo 'lib, bu ijodiy muhimning ayrim, shariatlari haqida so 'z yuritish mumkin. Bu jannatmakon o 'lkaga, ixlos ko 'ygan rassomlarning tashabbusi L. V. Shostko Samarqand davlat muzey ko 'riqxonasi 2007-2008 yillar. 1919 yilda birinchi Samarqand badiiy bilim yurti ochildi. Uning faoliyati mahalliy rassomlarni tayyorlashlashga qaratildi. U ikki yil faoliyati ko 'rsatdi va O 'zbekiston zamonaviy tasviriy san'ati, tarixida eng yorqin saxifa bo 'lib qoldi. P.P Benkov O 'zbekiston badiiy namoyondalarini tayyorlashda katta ulush qo 'shdi. Samarqand badiiy bilim yurtida 1930-1947 yillar o 'qituvchilik qildi.